

Бочарникова Т. Ф.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри романо-германської філології
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
[https:// orcid.org/0000-0002-3526-9400](https://orcid.org/0000-0002-3526-9400)

Хусточкіна О. І.,
студентка II курсу магістратури
факультету іноземних мов
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
<https://orcid.org/0009-0009-1290-1950>

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ВОЄННОЇ ТЕМАТИКИ В ІСПАНСЬКИХ СОЦМЕРЕЖАХ

Анотація. У статті розглядається функціонування воєнної фразеології в сучасному іспанському медіадискурсі, зокрема в соціальних мережах як специфічному комунікативному середовищі. Основна увага зосереджується на процесах семантичного переосмислення та стилістичної адаптації сталих виразів у публіцистичному та побутовому мовленні користувачів платформ X (Twitter), Facebook та Instagram, оскільки фразеологізми воєнної тематики не лише зберігають образну структуру, успадковану від первинних контекстів, а й набувають нових значень, зумовлених соціально-політичною ситуацією та прагненням до іронічного або критичного висловлення позиції. Завдяки цьому вони стають дієвим засобом актуалізації суспільно важливих тем, формування емоційного впливу й вираження колективних оцінок у межах цифрової комунікації.

Дослідження сучасних методів аналізу фразеології свідчить про особливу значущість воєнних виразів у медійному дискурсі, насамперед у соціальних мережах. Такі одиниці поєднують образність, експресивність і здатність гнучко реагувати на зміни суспільно-політичної ситуації. У дописах користувачів іспанського сегмента мережі X (Twitter), а також на платформах Facebook та Instagram, воєнна фразеологія виконує не лише номінативну, а й виразну, оцінну та комунікативно-прагматичну функції. Під впливом актуальних подій фразеологізми зазнають переосмислення, набуваючи нових відтінків і відображаючи ставлення мовців до дійсності. У результаті вони перетворюються на ефективний інструмент мовної репрезентації соціального досвіду та колективних емоцій у цифровому просторі.

У статті обґрунтовано висновок про провідну роль воєнної фразеології у формуванні інтонаційної виразності, структурної цілісності та емоційно-оцінного впливу сучасного медіадискурсу. Використання таких одиниць сприяє посиленню експресивності висловлення, наданню йому логічної завершеності й поглибленню комунікативного ефекту, що визначає їхню значущість у процесі створення публіцистичних текстів.

У майбутніх дослідженнях передбачається приділити увагу вивченню впливу воєнної фразеології на сприйняття тексту читачем, зокрема в аспекті авторської інтонації, емоційної оцінки та когнітивного осмислення змісту. Перспективним видається також розширення

емпіричної бази та поглиблений аналіз функціонування фразеологічних одиниць у різних формах іспаномовної комунікації – від публіцистики до неформального мережевого спілкування, а також зіставлення описаних процесів з такими, що відбуваються в інших європейських мовах.

Ключові слова: воєнна фразеологія, семантичне переосмислення, соціальні мережі, переклад, метафора, мовна адаптація, цифровий дискурс.

Постановка проблеми. Сучасний медіадискурс, зокрема соціальні мережі, є одним із найдинамічніших типів комунікації, де мовні засоби виконують не лише функцію передачі інформації, а й формують оцінку подій, виражають думки та впливають на емоційне сприйняття читача. Важливе місце серед них займає воєнна фразеологія, яка поєднує образність, експресивність і здатність до швидкого семантичного переосмислення. Ці одиниці забезпечують динамічність, компактність і високий комунікативний ефект тексту. Для дослідників та перекладачів вони становлять певну складність, оскільки в різних мовах та культурних контекстах фразеологізми можуть мати відмінні значення, стилістичні функції та коннотації. Це підкреслює актуальність детального вивчення процесів функціонування, трансформації та відтворення воєнних фразеологізмів у сучасних іспанських соцмережах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних дослідженнях виявлено зростаючий інтерес до воєнної фразеології як міжкатегоріальної мовної одиниці, що функціонує на межі лексики, стилістики та семантики. Іспанський лінгвіст Хорхе Мартінес Монторо підкреслює, що фразеологізми виконують комплексні когнітивні та комунікативні функції, поєднуючи образність із можливістю оцінного й емоційного впливу на адресата [1]. Вітчизняні дослідники, зокрема Д. Сизонов, В. Ужченко та Л. Галій акцентують увагу на семантичній і функціональній гнучкості цих одиниць, здатності адаптуватися до різних комунікативних середовищ та підкреслювати актуальні соціально-політичні зміни [2], [3], [4].

Особливе значення приділяється ролі фразеологізмів у медіадискурсі, де вони не лише номінують події й явища, а й сприяють формуванню оцінок, метафоричному осмис-

ленню ситуацій та створенню емоційного ефекту для читача. Серед філологів, що працювали над вивченням фразеологізмів, в том числі воєнної тематики, в українській та іспанській мовах, варто зазначити наступних: Л. Скрипник, Л. Фомина, Ю. Анісімова, Javier Gómez Capuz, Sofia Hernández Corchete.

Актуальність цього дослідження визначається інтенсивністю міжкультурних контактів та стрімким розвитком іспаномовної медіасфери, зокрема соціальних мереж, де мовні засоби активно відображають суспільні події та формують колективне сприйняття війни. Воєнна фразеологія в таких умовах виступає ключовим інструментом мовної реакції на війну, поєднуючи образність, експресивність і оцінну функцію, що дозволяє відтворювати емоційні та соціальні аспекти конфлікту. Ці одиниці активно трансформуються під впливом актуальних подій і цифрового середовища, відображаючи зміну суспільних настроїв і стереотипів. Вітчизняне і закордонне дослідницьке поле все ще має обмежену кількість робіт, присвячених аналізу функціонування воєнної фразеології в іспаномовних соціальних мережах, що підкреслює наукову новизну та практичну значущість даного дослідження.

Постановка завдання. Мета цього дослідження полягає у проведенні всебічного аналізу функціонування фразеологізмів воєнної тематики в сучасних іспаномовних соціальних мережах, а також у виявленні основних закономірностей їхньої семантичної трансформації та комунікативного впливу. Завдання полягає у з'ясуванні того, як фразеологічні одиниці відображають мовну реакцію на війну, моделюють оцінку подій і передають колективні емоційні та когнітивні реакції користувачів у цифровому просторі.

Виклад основного матеріалу. Фразеологізми становлять важливий сегмент мовної системи, який дозволяє мовцям виражати складні смисли, емоції та оцінки через стійкі словосполучення. Вони виконують не лише комунікативну, а й експресивну та когнітивну функції, забезпечуючи економію мовних засобів і насиченість висловлювання. У різних дискурсах фразеологічні одиниці сприяють ефективному передаванню культурних уявлень, соціальних норм та стереотипів.

Особливу групу становлять фразеологізми воєнної тематики, у яких концентруються історичний досвід, колективні уявлення про боротьбу, опір і перемогу та культурна пам'ять народу. Вони широко застосовуються для передачі емоційних, оцінних і соціально-прагматичних значень, а також слугують маркерами ідентичності та позиціонування мовця у суспільстві. Такі одиниці не лише закріплюють традиційні уявлення про війну, а й активно метафоризуються та адаптуються до нових умов спілкування.

У сучасному комунікативному просторі соціальні мережі виступають важливим середовищем функціонування воєнної фразеології. Платформи на кшталт X (Twitter), Facebook та Instagram забезпечують швидке поширення та активне переосмислення таких одиниць, дозволяють їм набувати нових смислів, підкреслюючи їхню актуальність у сучасності та здатність реагувати на суспільні зміни. Тож, матеріалом для дослідження слугували пости іспанських користувачів у вищезгаданих соціальних мережах, опубліковані у 2018-2025 роках. Вибір саме цього типу комунікативного середовища зумовлений його відкритістю, оперативністю реакції на події та високим рівнем експресивності, що сприяє появі нових уживань традиційних фразеологізмів. Це дозволило спостерігати за мовними іннова-

ціями в режимі реального часу, а також за процесами метафоризації та переосмислення стійких словосполучень.

Крім того, цифровий дискурс характеризується великою різноманітністю жанрів і стилів: від серйозних політичних і журналістських повідомлень до гумористичних та іронічних публікацій. Це створює унікальні умови для виявлення прагматичних і емоційних функцій в тому числі фразеологізмів воєнної тематики, які втрачають буквальний військовий сенс і набувають нових соціально-значущих значень. Аналіз таких матеріалів дозволяє простежити, як колективні уявлення про війну та боротьбу трансформуються в онлайн-комунікації та як фразеологічні одиниці слугують маркерами соціальної ідентичності, солідарності або критики.

Однією з провідних тенденцій є метафоричне розширення значення воєнних фразеологізмів, які втрачають зв'язок із реальним бойовим контекстом. Наприклад, вислів *“estar en el frente”/ “estar en primer línea”* («бути на фронті»/ «бути на передовій») активно використовується для позначення участі у суспільних чи інформаційних конфліктах: *“Los periodistas están en el frente de la verdad”*. У цьому випадку воєнна метафора підкреслює професійну відповідальність журналістів та їхню роль у «боротбі за правду», тобто у сфері, далекій від буквального бойового поля.

Фраза *“estar en la línea de fuego”* («бути на лінії бойового зіткнення») використовується для опису ситуацій, де особи перебувають у центрі конфлікту чи піддаються сильному тиску. Профіль, що носить таку назву, позиціонує себе як платформу, що висвітлює *“Cultura, política y feminismos escrito por mujeres”* [5]. Цей акаунт активно обговорює теми, пов'язані з культурою, політикою та фемінізмом, надаючи голос жінкам, які висловлюють свої думки та переживання в цих сферах. Це вживання підкреслює важливість їхнього внеску та відображає реальність, з якими вони стикаються в процесі активної участі в суспільному житті. Тобто, зміст даного фразеологізму не має безпосереднього відношення до бойових дій.

Розглянемо фразеологізм *“campo de batalla”* («поле бою»). У соціальних мережах він може символізувати емоційні конфлікти у стосунках або особистих переживаннях; інтелектуальні або ідеологічні суперечки, де користувачі обговорюють або сперечаються щодо певних тем; конкуренцію за увагу або популярність у контексті публікацій, лайків або підписників. Наприклад, в реченні *“Las redes sociales no son un campo de batalla”* цей фразеологізм використовується для нагадування про важливість взаємоповаги та конструктивного діалогу в онлайн-просторі [6]. А в контексті стосунків він набуває інших значень, порівнюючи любов з полем бою, де боротьба є виявом гідності: *“El amor es un campo de batalla donde morir es la máxima expresión de honor”* [7].

Подібна переоцінка простежується у виразі *“luchar codo a codo”* («боротися пліч-о-пліч»), який у соціальних мережах набуває значення спільних зусиль або солідарності у громадських ініціативах: *“luchar codo a codo para alcanzar la igualdad”* [8]. Тут воєнна лексема *“luchar”* втрачає агресивний відтінок, набуваючи позитивно-колективного змісту. Вживання цього виразу є метафоричним і підкреслює спільність дій та солідарність серед учасників ініціативи. Він показує, що досягнення соціальних цілей неможливе індивідуально, а лише завдяки колективним зусиллям і тісній взаємодії всіх, хто бере участь у проекті. Крім того, така мовна конструкція відображає емо-

ційний та ціннісний аспект діяльності організації, наголошуючи на відданості, рішучості та активній участі кожного члена спільноти, виконуючи не лише комунікативну, а й експресивну функцію.

У цифровій комунікації поширеним є іронічне переосмислення воєнної фразеології. Так, вислів “*caer en combate*” («загинутися в бою») може з’являтися у гумористичних контекстах, наприклад, після невдалої спроби виконати складне завдання. Так, фраза у пості “*Caer en combate nunca fue tan épico... hasta que entró ella en escena.*” демонструє метафоричне та гумористичне вживання військових фразеологізмів в іспанських соціальних мережах [9]. Тут вираз в контексті посту використовується не в прямому сенсі війни, а для позначення поразки або невдачі в буденному житті, водночас підкреслюючи її драматичний і навіть комічний ефект. Таке використання дозволяє автору передати сильні емоції, залучити увагу аудиторії та надати ситуації експресивного забарвлення, при цьому зберігаючи легкий, гумористичний тон. Фразеологізм виступає інструментом мовної гри, завдяки якій звичні для читача вирази набувають нового, метафоричного значення.

Окремої уваги заслуговують новоутворення типу “*batalla digital*” («цифрова битва»), “*trinchera de Twitter*” («траншея Твіттера»), “*munición de palabras*” («зброя зі слів»), які є результатом лексико-фразеологічної креативності користувачів [10]. Використання терміна «траншея» метафорично визначає соцмережу як фронт для «своїх» учасників дискусії проти «ворогів» або опонентів у дебатах. Тут фраза формує оцінну межу та позиціює автора в певній групі. Образ «битви», в свою чергу, підкреслює конкуренцію та суперечку між учасниками онлайн-простору, формуючи оцінку складності ситуації і визначаючи контраст між сторонами конфлікту. Ці інноваційні сполучення поєднують традиційну воєнну лексику з реаліями цифрової комунікації, що свідчить про динамізм сучасного іспанського мовного простору [11].

Аналіз зібраного матеріалу показує, що воєнні фразеологізми у соцмережах виконують низку прагматичних функцій:

1) мобілізаційна (“*luchar codo a codo*”). Фразеологізми закликають до дії або об’єднання зусиль, спільних дій заради соціальної мети – рівності, наприклад. Користувачі «об’єднуються» в боротьбі за ідею, що ілюструє мобілізаційний потенціал воєнного фразеологізму.

2) емоційно-експресивна (“*caer en combate*”). Саме такі вирази дозволяють передавати емоції, гнів або підтримку, виражають драматизм і комізм ситуації, викликають емоційне забарвлення посту та демонструють іронію через метафоричне вживання воєнного виразу. Інші фразеологізми (“*munición de palabras*”) підкреслює силу та гостроту слів у дискусії, дозволяючи автору передати емоційний заряд та ефект аргументованої атаки.

3) оцінна (“*trinchera de Twitter*”). Фразеологізми можуть створювати контраст між «своїми» і «ворогами», підкреслюючи особисту позицію автора.

4) ідентифікаційна. Фразеологізми допомагають користувачам ідентифікувати себе з певною групою або «борцями» за ідею (“*luchar codo a codo*”). Використання цього фразеологізму сигналізує солідарність з групою активістів, ідентифікацію з колективною боротьбою за рівність.

Таким чином, воєнна фразеологія у цифровому просторі не лише зберігає свою образність, а й активно адаптується до

нових комунікативних умов, виступаючи засобом самоіронії, солідарності та соціальної критики.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження засвідчило, що фразеологізми воєнної тематики посідають важливе місце у сучасному цифровому дискурсі Іспанії. Соціальні мережі як особливий тип комунікативного середовища сприяють активізації цих одиниць та стимулюють процеси їхнього переосмислення. Традиційно закріплені у свідомості як маркери героїзму, боротьби чи опору, воєнні фразеологізми набувають у мережевому просторі нових смислів – іронічних, оцінних, мобілізаційних або символічних. У цифровій комунікації спостерігається тенденція до демілітаризації воєнної фразеології: зменшення її буквальної семантики та розширення метафоричного потенціалу. Аналіз зібраного матеріалу показав, що ці одиниці виконують низку прагматичних функцій: мобілізаційну, емоційно-експресивну, оцінну та ідентифікаційну. Отже, воєнна фразеологія в іспанських соціальних мережах виступає індикатором мовної динаміки й суспільних настроїв, поєднуючи елементи традиційної культурної пам’яті з новими формами комунікативної поведінки. Перспективи подальших досліджень пов’язуємо з розширенням корпусу матеріалу, включаючи нові платформи, які набувають популярності в Іспанії. Це дозволить отримати більш репрезентативну картину використання воєнної лексики та фразеологізмів в медіа-ресурсах. Крім того, доцільним є подальший порівняльний аналіз подібних процесів у інших європейських мовах з метою виявити універсальні та специфічні закономірності метафоризації та адаптації воєнних фразеологізмів до сучасних значень, яких вони набувають у соціальних мережах.

Література:

1. Martínez Montoro, J. Las ideas fraseológicas de Julio Casares. *Estudios de Lingüística de la Universidad de Alicante*. 2002. №16, P. 139-188. URL: <https://julioacasares.es/wp-content/uploads/2017/01/Las-ideas-fraseolo%C3%81gicas-de-Julio-Casares-JorgeMartinezMontoro.pdf> (дата звернення: 15.10.2025).
2. Єнчева Г., Галій Л., Томашевська Є. Фразеологічні одиниці з топонімічним компонентом: лінгвокультурологічний та перекладознавчий аспекти. Актуальні питання гуманітарних наук. *Мовознавство. Літературознавство*. 2021. № 38, том 2. С. 84 – 91. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/38_2021/part_2/16.pdf (дата звернення: 15.10.2025).
3. Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. Фразеологія сучасної української мови : посібник. Луганськ: Альма-матер, 2005. 399 с.
4. Шевченко Л. І., Сизонов Д.Ю. Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа: словник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 114 с.
5. La línea de fuego. *X (Twitter)*: веб-сайт. URL: https://x.com/lalineadefuego_ (дата звернення: 20.10.2025).
6. ¿Cómo cambiar la polarización por el diálogo en redes sociales? *Instagram*: веб-сайт. URL: <https://www.instagram.com/p/DE23DceyH8F/> (дата звернення: 15.10.2025).
7. Comentarios fuera de contexto. *Facebook*: веб-сайт. URL: <https://www.facebook.com/comentarioscringe/photos/el-amor-es-un-campo-de-batalla-donde-morir-es-la-m%C3%A1xima-expresi%C3%B3n-de-honor-%EF%B8%8F/277272372993473/> (дата звернення: 20.10.2025).
8. Igualdad Raspeig. *X (Twitter)*: веб-сайт. URL: <https://x.com/igualdadraspeig> (дата звернення: 15.10.2025).
9. Cuando tu perro se toma demasiado en serio el papel. *Instagram*: веб-сайт. URL: <https://www.instagram.com/reel/DNltSNuoQ3N/> (дата звернення: 20.10.2025).

10. Levante-EMV. *Facebook*: веб-сайт. URL: <https://www.facebook.com/levante.emv/posts/durante-a%C3%B1os-el-posicionamiento-ha-sido-la-gran-batalla-digital-aparecer-primero/1179190694248975/> (дата звернення: 15.10.2025).
11. La Trinchera de Llamas. X. *Twitter*: веб-сайт. URL: <https://x.com/TrincheraLlamas> (дата звернення: 20.10.2025).

Bocharnyko T., Khustochkina O. Military-themed phraseology in Spanish social networks

Summary. The article examines the functioning of military phraseology in contemporary Spanish media discourse, particularly in social networks as a specific communicative environment. The focus is on the processes of semantic reinterpretation and stylistic adaptation of fixed expressions in journalistic and everyday language used by participants on platforms such as X (Twitter), Facebook, and Instagram as military-themed phraseological units not only retain their figurative structures inherited from original contexts but also acquire new meanings shaped by the socio-political situation and the desire for ironic or critical expression. As a result, they become an effective means of highlighting socially significant topics, generating emotional impact, and conveying collective evaluations within digital communication.

Research on contemporary methods of phraseological analysis highlights the particular significance of military expressions in media discourse, especially in social networks. These units combine figurativeness, expressiveness, and the ability to respond flexibly to changes in the socio-political situation. In posts by users of the Spanish segment of X (Twitter), as well as on Facebook and Instagram, military phraseology performs not only a nominative function but also expressive, evaluative, and communicative-pragmatic ones. Influenced by current events, these phraseological

units undergo reinterpretation, acquiring new nuances and reflecting speakers' attitudes toward reality. As a result, they become an effective tool for the linguistic representation of social experience and collective emotions in the digital space.

The article substantiates the conclusion regarding the leading role of military phraseology in shaping intonational expressiveness, structural coherence, and the evaluative-emotional impact of contemporary media discourse. The use of such units enhances the expressiveness of statements, provides logical completeness, and deepens the communicative effect, which determines their significance in the creation of journalistic texts.

Future research is expected to focus on studying the influence of military phraseology on readers' text perception, particularly in terms of authorial intonation, emotional evaluation, and cognitive comprehension of content. It also appears promising to expand the empirical base and conduct an in-depth analysis of the functioning of phraseological units in various forms of Spanish-language communication – from journalistic texts to informal online interactions, as well as to compare these processes with those occurring in other European languages.

Key words: military phraseology, semantic reinterpretation, social networks, translation, metaphor, linguistic adaptation, digital discourse.

Дата першого надходження рукопису
до видання: 17.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису
після рецензування: 18.11.2025

Дата публікації: 30.12.2025